

**ІНФОРМАЦІЙНИЙ
ВІСНИК**
Лосинівської
об'єднаної
територіальної
громади

ВІСНИК

Випуск 21
Листопад-
грудень 2021 р.

Лосинівської громади

**Читайте
в номері:**

**Сторічна ювілярка
із Шатури – 3 стор.**

**Про День селища
Лосинівка – 7-8 стор.**

**У опорній школі громади
почав працювати логопед – 8 стор.**

**7 грудня в Україні відзначають
День місцевого самоврядування**

Місцеве самоврядування сьогодні – найближча до людей і їхніх турбот владна самоорганізація. Вона є важливим інститутом реального народовладдя та засобом реалізації інтересів територіальної громади. Саме органам місцевого самоврядування уготована висока честь і відповідальна місія об'єднувати громадян різного віку, політичних уподобань у спільному прагненні зробити нашу країну багатію і процвітаючою.

Від усього серця бажаю усім, хто працює на благо територіальної громади, відстоює її потреби та інтереси, міцного здоров'я, щастя, достатку і добробуту, миру і злагоди, витримки і непохитної віри у щасливе майбутнє рідної Лосинівської громади та України. Нехай цей день об'єднає нас у спільному прагненні зробити наші села та селища щасливими й багатими, додасть усім сил і наснаги на добрі справи, впевненості у майбутньому нашої держави, порозуміння і єдності задля добра і благополуччя Українського народу. Упевнений, що тільки разом, спільними зусиллями ми зробимо все для того, щоб Лосинівська громада була територією активного розвитку, розбудови та процвітання, успішним прикладом реформи децентралізації.

Епоху 90-х, а потім і початок 2000-х років знаю не з історичних джерел. Не зі свідчень очевидців. На власні очі бачив перебіг подій тих часів у державі, області, районі, а особливо в Лосинівці і наколишніх селах. І не тільки бачив, а й був їх безпосереднім учасником.

На той час я вже закінчив Козелецький зооветеринарний технікум, відслужив в армії, вступив до

самостійного трудового життя. Здійснив мрію повернутися в Лосинівку. Очолив ветеринарну службу селища. А з 2006 по 2016 рік виправдовував довіру односельців на посаді селищного голови. Нині на чолі Лосинівської ТГ.

Що ж за ці роки незалежності «вдалося» зробити жителям Лосинівки, а потім і мешканцям усієї Лосинівської ТГ? Що ми «змогли»? На що виявилися «здатні»?

Найбільше запам'ятався рік – 2015-й. Ось його загальна характеристика для Лосинівки.

Демографічна ситуація в селищі: померло 103 мешканців, народилося 29 малят. Хоча шлюб взяли 12 пар. Тож, перспективи все-таки були.

Інвестори – ПП «Агропрогрес» та КСП а/ф «Лосинівська» – звітують перед громадою і власниками паїв про свою роботу та наміри у змінах пріоритетів господарювання.

На 65-70% вдалося виконати заплановане стосовно благоустрою. Причина – нестача коштів.

Було збитковим комунальне підприємство «Промінь», яке мало понад 230 абонентів, але не всі вони своєчасно вносили плату за надані послуги.

Місцева пожежна команда працювала на застарілій техніці, а тому втрачала мобільність.

Реальністю Лосинівки стали стихійні смітєзвалища. Пам'ятаю: щоб люди краще усвідомили загрозу цього екологічного лиха, я заявив: якщо так триватиме й далі – не ми подолаємо смітники, а вони нас.

(Закінчення на 2 стор.)

Єдина громада — єдина Україна!

(Закінчення. Початок на 1 стор.)

Обговорювалися питання – подальшого ремонту доріг, освітлення вулиць, підтримки малозабезпечених родин.

Я не боявся труднощів, бо вмів знаходити компроміси й порозуміння. Навіть у найскладніших ситуаціях. Разом з людьми, депутатським корпусом, членами виконкому максимально використовував всі можливості наповнити бюджет громади, активно протистояв викликам часу.

Та найбільше рік 2015-й вразив своєю драматичністю і навіть трагічністю подій. Такої складної політичної та економічної ситуації, що склалася тоді, наша країна не знала. Антитерористична операція переросла у справжню всенародну боротьбу, війну світла проти зла і темряви. Ця війна торкнулася людей різного віку, різних професій, різного соціального стану. Бо до війни більшість з них мала цілком мирні професії. Люди жили, працювали, виховували своїх дітей. І навіть уявити не могли, що буквально протягом якогось незначного часу їхнє життя кардинально зміниться. Однак вони не злякалися, виявили свої найкращі риси – справжній патріотизм героїв, які готові були навіть загинути в ім'я України. Серед них лосинівці: Сергій Ключко,

Соціальні послуги населенню надає центр надання соціальних послуг, який обслуговує 295 одиноких непрацездатних громадян похилого віку. При центрі працює соціальний гуртожиток «Турбота». Створено службу «Соціальне таксі». При виконавчому комітеті створено також відділ соціального забезпечення населення.

Прийняті комунальну власність громади КНП «Ніжинський центр первинної медико-санітарної допомоги» з двома амбулаторіями загальної практики сімейної медицини та тринадцятьма фельдшерськими пунктами. Від КНП Ніжинська ЦРЛ в громаді працює флюорографічний кабінет та лікар-стоматолог. В центральній садибі громади також розташоване Лосинівське відділення Чернігівського обласного центру екстреної медичної допомоги та катастроф.

Микола Лаврінець, Анатолій Харченко, Сергій Постолюк, Анатолій Коваль, Микола Баран, В'ячеслав Костюченко, Володимир Паскевич, Сергій Процан, Михайло Кільовий, Андрій Кабанець, Сергій Макобрей, Віталій Гавриш, Іван Гавриш, Сергій Кононенко, Олег Качур, Дмитро Лахно, Андрій Глущенко.

Вічна пам'ять воїнам-атомцям з села Перемоги і Богданівки – Сергію Петрику та Сергію Барану, які віддали свої життя в ім'я України. Їх імена та імена інших героїв увіковічнив пам'ятний знак, який встановили нещодавно біля сільського клубу в с. Богданівка.

У той доленосний рік, як голова селищної ради, дякував усім людям селища за небайдужість та допомогу, яку надавали військовим. Селищна громада допомагала бійцям грошима, транспортом, самотужки доставляла їм вантажі.

Тоді відзначилися і наші волонтери – Володимир Ужищенко, Роман Жежера, Володимир Сукач, Сергій Дяченко, які ризикуючи життям, возили в зону АТО адресну допомогу нашим хлопцям-воїнам.

Війна на Сході країни триває. І знову українські патріоти демонструють свою жертвність у боротьбі за суверенну Україну.

У 2016 році почали вести мову про децентралізацію. На повістку денну поставлено питання про створення Лосинівської громади.

На пропозицію до об'єднання тоді відгукнулися Сальне, Шняківка, Вікторівка, Шатура, Терешківка. Вагалися з рішенням Перемога й Данина.

Мова йшла й про центр громади. Не підлягало сумніву, що ним стане – Лосинівка. Адже переваги селища були очевидними – географічне положення, розвинена інфраструктура, наявне виробництво, кількість населення, центр первинної медико-санітарної допомоги, дві школи, садочок, навчально-виробничий комбінат, Центр дитячої та юнацької творчості, сучасний Будинок культури, пожежна частина, комунальне підприємство.

На даний час до Лосинівської територіальної громади входять – селище Лосинівка та 9 старостатів. Всього – 21 населений пункт. Кількість населення на 01.01.2021 рік – 9 830 чол.

Громада має два комунальні підприємства – «Промінь» та «Благоустрій». Всі населені пункти газифіковані.

Освітні послуги надають 5 загальноосвітніх навчальних закладів. Дошкільних закладів у нас – 2. Професійне навчання школярі отримують у міжшкільному навчально-виробничому комбінаті за спеціальностями: водій авто-транспортного засобу і оператор комп'ютерного набору. Позашкільну освіту діти здобувають у центрі дитячої та юнацької творчості.

Ми маємо селищний будинок культури, 12 клубних закладів, 13 бібліотек та унікальний музей Україно-чесько-словацької дружби.

Особливу увагу звертаємо на розвиток спорту. Схвалено програму «Розвитку дитячо-юнацького спорту Лосинівської ТГ на 2021 рік». У селищі діє громадська організація ФК «Лосинівка». В центральній садибі є стадіон, в населених пунктах громади обладнані п'ять спортивних майданчиків. Спортивною

славою громади є майстер спорту, чемпіон світу і України з пауерліфтингу Анатолій Гавриш. Володарем кубку Ніжинського району з футболу серед команд вищої ліги цього року стала сальненська команда. Непогано виступила команда Лосинівської ТГ на обласній спартакіаді серед команд сільських, селищних територіальних громад (4 місце).

Сидіти, склавши руки, не приходиться. Затверджена програма «Фінансова підтримка комунального підприємства «Світанківське» на 2021 рік», а також пріоритетна послуга «Будівництво, ремонт та обслуговування доріг та тротуарів», яка була обрана за результатами опитування мешканців громади в рамках Програми DOBRE та яку затвердив склад робочої групи по її удосконаленню.

У громаді активно проводяться «Дні села».

Ми призначили громадські слухання щодо перейменування вулиць у селах Перемога та Богданівка.

Відкрито «Проектно-кошторисну документацію «Облаштування засобу дистанційної передачі даних на комерційному вузлі обліку природного газу котельні Сальненської школи, адміністративного приміщення Лосинівської селищної ради, ДНЗ «Сонечко» Лосинівської селищної ради».

Резервісти Лосинівської громади на чолі з селищним головою брали участь у планових навчальних зборах військовозобов'язаних оперативного резерву. Це дало змогу відновити навички володіння зброєю, пройти індивідуальну й колективну підготовку з розвідки, боротьби з диверсійно-розвідувальними групами, набути досвіду у виконанні функціональних обов'язків з організації заходів територіальної оборони.

Відремонтовано одну з палат КНП «Ніжинський центр первинної медико-санітарної допомоги», яка призначена для перебування мешканців громади на стаціонарні денного перебування.

Відкрито поліцейську станцію.

У Сальному введено в експлуатацію базову станцію мобільного стільникового зв'язку Vodafone.

Відбулося урочисте відкриття двох інформаційно – дозвілєвих просторів на території Лосинівської громади в селах Галиця та Перемога.

Створено комунальну установу «Агенція місцевого розвитку» з облаштуванням коворкінг-простору.

У День пам'яті українців, які рятували євреїв під час Другої світової війни в Шатурському старостинському окрузі відкрито пам'ятник на могилі місцевої жительки – Праведниці народів світу Устинії Петренко.

Відзначено 90-річний ювілей жительки села Сальне Марії Іванівни Царенко. 101-й день народження жительки села Шатура Уляни Семенівни Вовк.

Вчителі історії Сальненського НВК «ЗНЗ-ДНЗ» I-III ступенів Надія Калініченко та Таміла Сукач розробили навчально-краєзнавчий посібник «Одарка Романова – маловідоме ім'я Ніжинського краю», яскраво висвітлюючи життєвий шлях землячки-поетеси, яка народилася в селі Сальне.

Вихованець учителя історії Ніни Дмитрівни Авраменко – Дмитро Руденко - став переможцем обласного етапу та зайняв II місце на всеукраїнському етапі конкурсу-захисті науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН України.

У нас проходять консультації з громадськістю щодо обговорення проекту Стратегії сталого розвитку Лосинівської ТГ. Працюючи над конкретними завданнями по реалізації цілей, зосередили головну увагу на питаннях: транспортне сполучення з Лосинівкою та Ніжином, освітлення вулиць, покращення матеріальної бази фельдшерських пунктів, опалення закладів культури.

Могли б зробити й більше, але вкрай загострена інфекційна ситуація на початку року негативно позначилася на темпах виконання робіт, а то й гальмувала їх.

Робота продовжується. Вирішувати наболіле стараємося вчасно і якісно. Спільними зусиллями – громадян, депутатів, членів виконкому. В інтересах громади, на благо людей.

Нехай наші серця наповнюються прагненням до єдності та порозуміння, а плідна праця буде надійною запорукою щасливого майбутнього України, рідного краю!

Анатолій СТРЕЛЕЦЬ,
Лосинівський селищний голова

Актуально про субсидії

З початком опалювального сезону 2021-2022 років, житлова субсидія на оплату житлово-комунальних послуг розраховується автоматично з 1 жовтня 2021 року по 30 квітня 2022 року домогосподарствам, які отримували субсидію в неопалювальний період 2021 року.

Призначення житлової субсидії на наступний період домогосподарствам, які вже отримували житлову субсидію у попередньому опалювальному сезоні 2020-2021 років, проводиться без звернень громадян, крім домогосподарств, яким житлова субсидія: надавалася у грошовій безготівковій формі (необхідно отримати дані для виплати коштів у готівковій формі); призначена за фактичним місцем проживання осіб (орендарі житлових приміщень, внутрішньо переміщені особи) (необхідно підтвердити місце фактичного проживання); призначена без урахування окремих осіб, які не проживають за місцем реєстрації (необхідно актуалізувати відомості щодо не проживання окремих осіб за місцем реєстрації).

Житлова субсидія на оплату житлово-комунальних послуг з постачання та розподілу природного газу, постачання електричної енергії в опалювальний сезон розраховується з 16 жовтня по 15 квітня включно. Для розрахунку житлової субсидії з початку опалювального сезону 2021-2022 років сукупний дохід домогосподарства враховується за I-II квартали поточного календарного року. Всі діючі справи на початок опалювального сезону будуть зареєстровані для автоматичного розрахунку з 01.10.2021 року та направлені запити до ДПС та Пенсійного фонду України щодо отримання інформації про доходи та нараховану пенсію. Після отримання інформації про доходи буде здійснено автоматичний розрахунок субсидії.

Домогосподарство не має права на призначення житлової субсидії якщо:

- загальна площа житлового приміщення перевищує 130 кв. метрів для квартир і 230 кв. метрів для будинків;
- будь-хто з родини має у власності транспортний засіб з року випуску якого минуло менше п'яти років або має у власності більше ніж один транспортний засіб з року випуску якого минуло менше ніж 15 років (крім мопеда і причепа);
- працездатний член родини не навчався, не працював, не мав офіційного статусу безробітного, не мав жодних доходів або ж мав середньомісячний сукупний дохід, що не перевищував розміру мінімальної заробітної плати, або ним не сплачено мінімальну суму єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- будь-хто з родини протягом року перед зверненням по субсидію здійснив купівлю, оплату послуг, благодійну діяльність тощо на суму понад 50 тис. грн.;
- громадянин не повернув надміру перераховану суму житлової субсидії за попередні періоди її одержання або не сплачує суми до повернення;
- член родини має заборгованість за виконавчими провадженнями про стягнення аліментів;
- будь-хто з родини має у власності більше ніж одне житлове приміщення (квартиру, будинок), крім житла, яке розташоване на тимчасово окупованій території, перебуває у спільній частковій або сумісній власності, знаходиться в сільській місцевості, а також житла, яке непридатне для проживання, що підтверджується відповідним актом;
- будь-хто з родини має на депозитному банківському рахунку (або рахунках) кошти у сумі, що перевищує 100 тис. грн.;
- будь-хто з родини протягом 12 місяців перед зверненням здійснив операції з купівлі іноземної валюти, а також банківських металів на загальну суму, що перевищує 50 тис. гривень.

За матеріалами відділу соціального захисту населення Лосинівської селищної ради

СТОЛІТТЯ НЕ МЕЖА

Сто років у просторі часу – це крихта, сто років для людини – вічність. Не кожному випадає нагода прожити таке довге життя. Одна з таких довгожителів Лосинівської громади – жителька с. Шатура – Вовк Уляна Семенівна, яка відзначила у жовтні 101 рік від народження.

Не простий життєвий шлях пройшла Уляна Семенівна. Її біографія – це велика історія життя країни. Цій тендітній жінці довелося пережити страшні періоди нашої історії: голодомор 1933 та 1947 років, Другу світову війну, День перемоги, важкі роки післявоєнної відбудови, розпад Радянського союзу, становлення Незалежної України. Та, не дивлячись на всі життєві виклики, довгожителька зберегла у своїй душі добро-

ту і любов, якими і до нині ділиться з родиною та односельцями.

Уляна Вовк створила дружню та люблячу родину, зростила та виховала трьох синів. За всі випробування доля винагородила її шістьма внуками, дев'ятьма праправнуками та шістьма праправнуками. Сьогодні вона завдячує довгому віку, у перш чергу, своїй родині, яка турбується про неї. А на питання в чому полягає секрет довголіття – рідні говорять, що вона має оптимізм та жагу до життя.

Уляна Семенівна стала першою у Шатурі з тих, хто перетнув столітній життєвий рубіж. Лише людям із великим серцем і доброю душею вдається прожити стільки років.

Але, потрібно зауважити, що Уляна Вовк не єдина довгожителька Лосинівської громади. В с. Леонідівка проживає найстарша жителька громади – Пономаренко Харитина Миколаївна, якій у жовтні виповнилося 103 роки.

Залишається побажати нашим довгожителю бадьорості духу, міцного здоров'я, радості, добра, віри в краще життя, добробуту і невичерпного оптимізму ще на довгі роки!

Тетяна РОМАНЕНКО,
бібліотекар Шатурської сільської бібліотеки

КРАЩОЇ, НІЖ РІДНА, МОВИ НЕ БУВАЄ...

Мова – своєрідна візитна картка кожної людини, за якою судять про її освіченість, ерудицію, начитаність. Знання мови потрібні кожній людині в її повсякденному житті, бо без них не можна глибоко збагнути почуте або прочитане, вправно користуватися рідним словом.

Рідне слово – це невід'ємна частина рідного краю. Рідне слово – це стрункі й стрімкі хмарочоси індустріального Харкова, це буйно зелена Волинь із плесами чистих озер. Це мальовнича Черкащина із щедрими нивами й полями, багата славною історією. Це золотoverхий Чернігів над срібною Десною. Це стародавні собори давньої України, нарешті, це наша рідна столиця – Київ.

9 листопада українська громада відзначає велике духовне свято – День української писемності і мови, що яскраво засвідчує багатолітній тернистий шлях розвою рідного слова і його безсмертних творців. Свято започатковано у 1997 році за Указом Президента України Л.Кучми з урахуванням важливої ролі української мови в консолідації українського суспільства. Дата Дня української мови та писемності припадає на православне свято – день вшанування преподобного Нестора-літописця – послідовника творців слов'янської писемності Кирила і Мефодія.

Упродовж століть українська мова, так само як і її носії – український народ – зазнавала суттєвих утисків і заборон. Основоположителем нової української мови не дарма вважають Івана Котляревського. Саме після видання його «Енеїди» наша мова була прирівняна до літературної.

Нині українська мова має державний статус, що засвідчує стаття 10 Конституції України. Сучасна українська мова налічує близько 256 тисяч слів і включена до списку мов, які успішно розвиваються до сьогодні. Українською мовою варто розмовляти, писати, послуговуватися будь-де, адже вона наша рідна мова.

У День української писемності та мови за традицією покладають квіти до пам'ятника Несторові-літописцю, відзначають найкращих популяризаторів українського слова, заохочують видавництва, які випускають літературу українською мовою. Саме 9 листопада стартує Міжнародний конкурс знавців української мови імені Петра Яцика. Щорічна кількість учасників понад 5 млн із 20 країн світу.

У закладах освіти проводяться заходи, які спрямовані

на вшанування сили та краси українського слова, його незламності, милозвучності та сучасності.

У цей день усі охочі долучаються до написання Всеукраїнського диктанту національної єдності, щоб відчувати причетність до спільноти однодумців, зробити внесок у популяризацію рідної мови та перевірити власну грамотність. Крім того, у закладах загальної середньої освіти для школярів проводяться квести, акції, виставки, години спілкування тощо.

Для дошкільнят цього дня влаштовують літературні вікторини, тематичні заняття, свята та розваги.

У цей день у Світанківському закладі учні 7-10 класів мали змогу долучитися до написання XXI радіодиктанту

національної єдності, щоб не стільки з'ясувати, чи добре знають українську мову, як продемонструвати єдність з усіма, хто любить і шанує українське слово.

Учні 3-4 класів теж написали диктант, який їм продиктували учителі.

На уроці-квесті «Стежками рідної мови» учні 6 класу мали змогу випробувати свої знання та вміння з української мови.

Учні 2 класу із задоволенням працювали над загадковою мовознавчою вікториною. У нагороду отримали розмальовки до вірша В. Бондаренко «Говори українською».

У дошкільному відділенні нашого закладу було проведено захід під гаслом «Шануємо день української мови та писемності».

Тож бережімо нашу мову і пам'ятаймо: кращої, ніж рідна, мови не буває!

Світлана ГАКАЛ,
учитель Світанківського ЗЗСО

9 листопада – Всеукраїнський День працівників культури та майстрів народного мистецтва. Це професійне свято тих людей, які присвятили себе благородній справі – відтворювати, зберігати та примножувати безцінні духовні скарби нашого народу. Це свято тих, для кого творчість, освіченість, вихованість, духовність, національні традиції стали головними життєвими орієнтирами.

ДІВЧИНА, ЩО СПІВАЄ ДУШЕЮ

Жила собі дівчинка Надія... Ходила в школу, навчалася. Згодом, вступила до музичної школи в клас бандури. Але займалася без великого бажання, не подобалося і через 2,5 роки покинула навчання в музичній школі. Пройде час, і Надія зрозуміє свою помилку і навіть пошкодує, що не закінчила музичну школу. Адже музика відіграє важливу роль в її житті.

Коли навчалася у старших класах, Надія приймала участь в шкільних вечорах, почала співати. І відтоді все й почалося – у дівчини пробудилося велике бажання займатися музикою. Після вступу до Ніжинського агротехнічного інституту, Надія наважилася записатися на гурток вокалу. За роки

навчання, художній керівник Валентина Панас стала наставником, всіляко допомагала в навчанні по вокалу і в художньому окультуренні. Згодом, Надія Орел стала старостою хору «Народне джерело» та учасницею ансамблю «Барви поля». Приймала участь у студентських фестивалях-конкурсах. Сцена приносила неабияке задоволення.

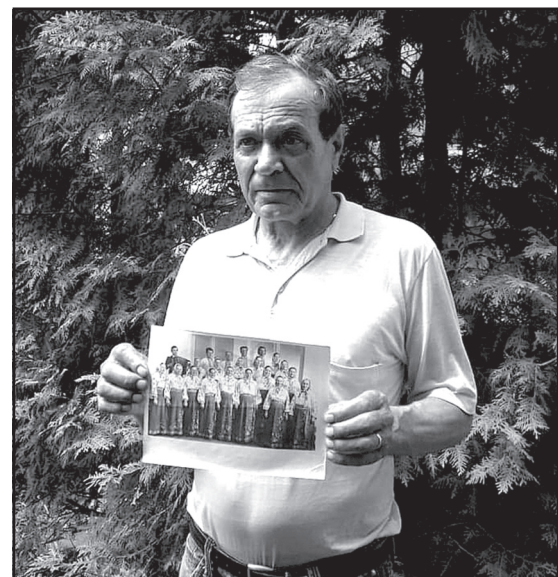
В 2013 році відбулася доленосна зустріч з хлопцем Русланом, в якого Надія закохалася з першого погляду і на все життя. Одружилися. Ніби за іронією долі, чоловік влаштувався працювати завідувачим сільським клубом с. Перемога. Подружжя Орел всіляко долучалися до культурного життя села. Руслан завжди наполягав на тому, щоб дружина не полишала вокал і продовжувала розвиватися. Тому, навіть коли народилася їх старша донечка Альонка, вона продовжила займатися вокалом, але цього разу вже під керівництвом Мунтянович Володимира та Світлани.

Зараз, коли Надія Орел бере до рук мікрофон, забуває про все і повністю віддається пісні. Для Надії пісня – це щось особливе, вона окриляє і заспокоює, розважає, допомагає налаштуватися на потрібний лад і висловити все, що надихає або турбує. Дівчина співає душею. А ще Надія мріє, щоб на сцену з піснею вийшла вся їх родина: тато, мама й дві донечки.

**ВІДДІЛ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ
ЛОСИНІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ**

З БАЯНОМ ЧЕРЕЗ УСЕ ЖИТТЯ

Володимир Щувайло – художній керівник Галицького будинку культури. Ще з дитинства мав іскру Божу до музики. Брав участь в оркестрі народних інструментів, яким керував знаменитий Феодосій Січкач. Та над усе хлопець захоплювався баяном і прагнув оволодіти грою на цьому музичному інструменті. Мрія здійснилася, коли вступив до Ніжинського училища культури. По його закінченню повернувся в рідне село. Одразу ж вкинувся у вир культурного життя. Працював з захопленням і самовіддачею. Ентузіазм молодого спеціаліста помітив голова радгоспу. Почав допомагати клубу. За його фінансової підтримки закупили апаратуру для естрадного колективу. Паралельно Володя взявся за організацію самодіяльного ансамблю, який назвав «Галичанка». Любили галичани народну пісню. Самі співучі дівчата і заміжні жінки одразу ж стали учасниками новоствореного

ще трудився на педагогічній ниві. Викладав музику в Бондарівській школі, був педагогом-організатором Галицької середньої школи...Перелік шкіл можна продовжувати. Та на даний момент це не так і важливо. Вся родзинка життя Володимира Щувайла у його незрадливому коханні до музики, у постійному самовдосконаленні гри на баяні. А ще у бажанні бути корисним сільській громаді на мистецькій ниві. Галичани можуть підтвердити дані висновки, занурившись і в свої спогади. А згадати є про що. Це і постійні виступи ансамблю «Галичанка» на обласних звітах художньої самодіяльності, районних ярмарках, на ювілейних заходах до Дня народження Марії Заньковецької. Та і в рідному селі художній колектив під керівництвом Володимира Щувайла завжди бажаний і затребуваний. Жодне свято, відзначення календарних дат без нього не обходиться.

колективу. На 2008 рік, згадує Володя, їх у мене було аж сімнадцять. Трудова діяльність ентузіаста Володимира Щувайла проходила у старому будинку культури. На початку 80-х відкрили новий осередок культури. Двоповерховий, із світлими, привітними приміщеннями, концертним залом. Працював Володя і хотілося працювати, бо все необхідне для роботи мав. А

Микола БОРЩ

ШНЯКІВКА ПАМ'ЯТАЄ ПИЛИПА МОРАЧЕВСЬКОГО

(ДО 215 РІЧНИЦІ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

Пилип Семенович Морачевський (1806-1879) – український письменник, педагог, поет-романтик, філолог, перекладач. За життя особливої популярності не мав, і наприкінці XIX століття його ім'я було несправедливо забуто. Але він першим переклав літературною українською Новий Завіт і Псалтир. І лише зараз Морачевський повертається українцям. Його праці перевидують, а життя досліджують. У храмах читають Святе Євангеліє в його перекладі, а ще встановлюють митцеві меморіальні та пам'ятні дошки.

Пилип Морачевський народився у дворянській родині 14 (26н.ст.) листопада 1806 року в селі Шостовиці Ніжинського повіту, Чернігівської губернії (нині с. Шостовиця Чернігівського району). Хата Морачевського була хіба що трохи більша за пересічну селянську, але вони мали розкішний сад. Виростав і духовно міцнів Пилип Морачевський у селі серед простого люду, в гурті однолітків – селян, із рідною українською мовою.

Закінчив Харківський університет. Все життя вчителював та працював інспектором навчальних закладів у м. Сумах, Луцьку, Кам'янець-Подільському та Ніжині. Та душею завжди линує на Чернігівщину.

21 грудня 1859 року Пилип Морачевський, прослухавши бездоганно на педагогічній ниві 30 років, вийшов у відставку. Деякий час ще проживав у Ніжині, бо навчалися тут діти, а потім оселився у садибі, куплений у панів Кобиляцьких у с. Шняківка Ніжинського повіту (тепер с. Шняківка Ніжинського району Чернігівської області). Скасування кріпосного права зумовило панів Кобиляцьких спродатися. Їхні маєтки та землі були куплені П.С.Морачевським та С.Шарівським. Маєток Морачевського знаходився у південно-східній частині

села, а Шавірьського – у Південній Землі були в них поряд. Від тоді й до сьогоднішнього урочища називаються «Морачевщина» та «Шавірьщина». За архівними даними. Пилипу Морачевському в 1878 році біля будинку належало 157 десятин землі.

Пилип Семенович приймав активну участь у житті місцевої громади. Розпочав з його ініціативи будівництво в селі церкви в 1863 році тривало більше десяти років і він опікувався збором коштів для будівництва, робив і власні грошові внески.

На початку 1875 року він написав і опублікував історичний нарис «Сооружение и освещение церкви в деревне Шняковке».

Після тяжкої хвороби П.С.Морачевський упокоївся 17(29)квітня 1879 року й був похований на цвинтарі Шняківської церкви Введення у храм Пресвятої Богородиці. В одному з останніх своїх листів до старшого сина у Санкт-Петербург Пилип Морачевський згадує: «Вспомни, Виталий, Камянец, вспомни Нежин, тепер представ, наконец, и Шняковку, стальною привязавшую меня к себе и так покоящую мою старость – о, не хочу еще умирать лучшего рая не будет для меня в небе, и светлые ангелов в нем я не встречу, какие окружали и окружают меня на земле. Дай Бог, чтоб вы в мои годы тоже самое чувствовали и так бы в мыслях обращались к вашему прошлому...» (Морачевський П.С. лист до сім'ї 3/4 грудня 2876 р. з Шняківки)

У 30-х роках XX ст. більшовики розібрали Введенський храм у Шняківці і навіть зрівняли з землею всі поховання на цвинтарі біля церкви, в тому числі – і могилу Пилипа Морачевського. Церкву розібрали по цеглині нібито на будівництво школи. Сьогодні в

селі немає а ні церкви, а ні школи.

4 грудня 2006 року (саме в Хромове свято села) було встановлено постать українського просвітителя, який першим дав українцям Новий Заповіт й Псалтир рідною мовою. Тоді ж уперше після тривалої перерви відслужена панахида на місці, де стояла церква, і де було поховано П.С.Морачевського. Нарешті, на місці, де протягом десятиріч була пустка і ніщо не нагадувало ні про церкву, ні про видатну людину, що там була похована, постав великий дубовий хрест із пам'ятною дощечкою.

Важливу цю подію була для громади села. До цього дня не кожен його житель знав, що в їхньому селі похована така видатна людина, яка стільки зробила і для України, і для української церкви, і для української літератури.

Нині ім'я великого патріота, видатного вченого і педагога, його багатий творчий та духовний дорожок, що залишився у спадок українському народу повертається із забуття.

До 140 річниці з дня смерті П. Морачевського у селі Шняківка, де проживав в старості та був похований біля місцевої церкви, на приміщенні сільського клубу було встановлено меморіальну дошку. А напередодні вулицю Пролетарську було перейменовано на вулицю ім. П.Морачевського.

Людмила РЕЗВІН,
бібліотекар Шняківської сільської бібліотеки

НАДАННЯ ЯКІСНИХ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ – В ПРІОРИТЕТІ

Надання медичної допомоги населенню громади – це одна з пріоритетних послуг в Лосинівській ТГ. Про це свідчать і результати опитування жителів громади щодо якості і пріоритетності послуг, яке було проведено в квітні цього року, і обговорення результатів опитування на комітеті з обрання пріоритетної послуги. Проте, в квітні місяці ми не мали можливості обрати саме цю послугу як першу пріоритетну, оскільки не мали в комунальній власності установи, яка надає медичну допомогу.

Наразі, з жовтня 2021 року Лосинівська територіальна громада отримала у комунальну власність комунальне некомерційне підприємство «Лосинівський центр первинної медико-санітарної допомоги» Лосинівської селищної ради. У складі Центру знаходяться 6 амбулаторій загальної практики сімейної медицини: Лосинівська, Галицька, Вертіївська, Ніжинська, Талалаївська та Крутівська, а також ряд фельдшерських пунктів. Звичайно, це дещо ускладнює роботу центру, адже послуги його працівниками надаються, крім Лосинівської, на території ще 3-х громад Вертіївської, Крутівської та Талалаївської. Керівництво громади та Центру спільно з іншими громадами намагається знаходити оптимальні шляхи для вирішення проблемних питань, зокрема щодо фінансування установи та вчасної сплати за енергоносії.

В Лосинівській громаді послуги з первинної медицини продовжують надавати Лосинівська та Галицька амбулаторії загальної практики сімейної медицини, в яких працює 5 лікарів. При кожній амбулаторії є денний стаціонар, де хворі можуть отримати необхідні процедури, та лабораторія.

В Лосинівській амбулаторії щоденно здійснюють прийом 3 вузькопрофільні спеціалісти: хірург, невропатолог та гінеколог. Від Ніжинської центральної районної лікарні працює лікар-стоматолог та флюорографічний кабінет. На території Лосинівської амбулаторії також розташований Лосинівський пункт Ніжинського відділу Чернігівського обласного центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф, працює аптечний пункт.

В населених пунктах громади первинна медична допомога надається працівниками фельдшерських пунктів, яких наразі діючих маємо 14 і які повністю утримуються за рахунок місцевого бюджету. Також коштом місцевого бюджету утримуються вузькопрофільні спеціалісти, лікар-стоматолог, флюорографічний кабінет, частково оплачуються комунальні послуги, виділяються кошти на придбання ліків. Зокрема станом на листопад місяць 2021 року з місцевого бюджету на підтримку Центру було виділено 1 млн. 560 тис. грн.

Структура Центру досить розгалужена і потребує значної підтримки та модернізації. Саме тому, рішенням 14 (позачергової) сесії Лосинівської селищної ради 8 скликання від 18.11. 2021 року було затверджено другу пріоритетну послугу «Послуги первинної медицини в Лосинівській територіальній громаді» та склад робочої групи по її удосконаленню. Робота над цією послугою дасть нам можливість більш глибоко проаналізувати її, виявити сильні та слабкі сторони, розробити детальний план її вдосконалення. Сподіваємось, що крім коштів місцевого бюджету нам вдасться залучити кошти донорів та інших джерел, не заборонених законодавством. Головне наше завдання, щоб жителі громади навіть у найбільш віддалених населених пунктах, мали доступ до якісних, оперативних медичних послуг на первинному рівні.

**ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ
ЛОСИНІВСЬКОЇ
СЕЛИЩНОЇ РАДИ**

«ВІЙСЬКОВА СЛУЖБА ЗА КОНТРАКТОМ – СВІДОМИЙ ВИБІР КРАЩИХ»

**НА ПОСАДАХ РЯДОВОГО, СЕРЖАНТСЬКОГО СКЛАДУ
(для військовозобов'язаних та цивільних громадян)**

Контракт – письмова угода, що укладається між громадянином і державою, від імені якої виступає міністерство оборони України, для встановлення правових відносин між сторонами під час проходження військової служби.

СТРОКИ КОНТРАКТУ

Перший контракт про проходження військової служби укладається:

- з військовослужбовцями, прийнятими на посади рядового складу – строком **на 3 роки**;

- з військовослужбовцями, прийнятими на посади сержантського і старшинського складу – строком **від 3 до 5 років**, залежно від згоди сторін;

- з військовослужбовцями строкової військової служби та військової служби за призивом під час мобілізації, на особливий період, які під час дії особливого періоду вислужили не менше 11 місяців, з особами, звільненими з військової служби під час дії особливого періоду, які приймаються на військову службу за контрактом у період з моменту оголошення мобілізації до часу введення воєнного стану, або оголошення рішення про демобілізацію – строком **на 6 місяців**.

ВІК ПРИЙНЯТТЯ НА ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ ЗА КОНТРАКТОМ

На військову службу за контрактом приймаються громадяни віком **від 18 до 55 років** (мирний час), які пройшли професійно-психологічний відбір і відповідають установленим вимогам проходження військової служби.

У особливий період – **від 18 до 60 років**.

ПЕРЕВАГИ ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ ЗА КОНТРАКТОМ

ГРОШОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Щомісячне грошове забезпечення військовослужбовців за контрактом:

- особам рядового складу – **від 10 200 грн. та більше**;
- особам сержантського та старшинського складу – **від 11 000 грн. та більше**;
- особам офіцерського складу – **від 14 000 грн. та більше**.

Виплачується щомісячна грошова винагорода, для військовослужбовців, які приймають участь в ООС (**6 500 грн. та 17 000 грн.**).

Також з вересня 2020 року Кабінет Міністрів України запровадив нові винагороди для військових, які виконують завдання в зоні проведення ООС (**5 000 грн.**) – за створення безпечних умов виконання бойових завдань та збереження життя і здоров'я.

Після укладення першого контракту військовослужбовцям виплачується одноразова грошова винагорода, у розмірах (з 01.01.2021 року):

ОСОБАМ РЯДОВОГО СКЛАДУ		18160 грн (2270 грн x 8)* <small>вісім розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 01 січня календарного року</small>
<small>* Розмір допомоги змінюється щорічно, адже кратний прожитковому мінімуму, встановленому для працездатних осіб станом на 1 січня календарного року. У 2021 році – це 2270,00 грн.</small>		
ОСОБАМ СЕРЖАНТСЬКОГО І СТАРШИНСЬКОГО СКЛАДУ		20430 грн <small>дев'ять розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 01 січня календарного року</small>
ОСОБАМ ОФІЦЕРСЬКОГО СКЛАДУ		22700 грн <small>десять розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 01 січня календарного року</small>
Примітка: Виплата одноразової грошової допомоги здійснюється за рапортом військовослужбовця після набрання чинності першим контрактом, призначення на посаду та вступу до виконання обов'язків за посадою на підставі наказу командира, а не військоматом під час призову на військову службу.		

БЕЗКОШТОВНА ОСВІТА

Після продовження першого контракту – право отримати вищу освіту заочно (без відриву від служби) за рахунок держави.

РОЗМІР ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Значно вищий, ніж у цивільному секторі розмір пенсійного забезпечення та можливість його отримання за вислугою 25 років служби (а не при досягненні пенсійного віку).

Головна і основна перевага військової служби за контрактом в першу чергу в мотивації і бажанні людини бути військовим. Тобто – в усвідомленому виборі, який робить людина, вибираючи професію військовою – захищати свою Батьківщину – Україну.

У той час, коли багато кваліфікованих фахівців не можуть знайти собі роботу в цивільному житті, не можуть реалізувати себе, гідно утримувати сім'ю, армія сьогодні відкриває для вас величезний спектр можливостей: і моральних, і матеріальних, і кар'єрних.

За детальною інформацією звертатися до відділення рекрутингу та комплектування Ніжинського РТЦК та СП за адресою: м. Ніжин, вул. Редькінська, 6, кабінет №3, або за телефоном: (04631) 7 18 21.

За інформацією НІЖИНСЬКОГО РАЙОННОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ЦЕНТРУ КОМПЛЕКТУВАННЯ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ

Голодомор 1932-1933 років у селі Лосинівка в спогадах і документах

У загальноукраїнському томі «Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні» зазначається, що Голодомор – масова смертність від штучного голоду в українському селі, спричиненого карально-репресивними заходами радянської держави, застосованими проти мирного населення – колгоспників, радгоспників, самодіяльних господарів. Історик В. Марочко характеризує термін «Голодомор» як «морити, виморювати штучним голодом, виголоджувати; це – одночасність і масовість смертних випадків внаслідок фізичного виснаження від тривалого недоїдання, вживання різних сурогатів».

Трагедія Голодомору 1932-1933 років торкнулася і Лосинівки. Село впродовж 1923-1962 років було районним центром, у 1931-1935 роках входило до складу Носівського району Чернігівської області.

До колективізації серед селянських господарств були заможні (мали по 15-20 гектарів землі) та середняцькі (5-6 гектарів). Саме вони виробляли значну кількість товарного зерна і продавали його державі. З початком створення колгоспів значна частина селян – добровільно чи з примусу – вступили до них. Науковець Микола Тимошик так описує принципи формування колгоспів: «Напередодні проведення кампанії зі створення колгоспів влада розділяла кожен населений пункт на окремі кутки – в середньому по сто дворів. На окрему сотню таких дворів (у межах кожного села вони нумерувалися на першу, другу, третю і т. д. сотню, в залежності від кількості дворів) посилала свого уповноваженого, який спочатку обходив кожний двір, а потім проводив загальні збори з незнаної досі в українських селах справи усуспільнення майна та колективного господарювання. Тоді ж, коли приймалося рішення такими сотнями про створення колгоспу, вирішувалося питання і про його назву». У Лосинівці створено шість колгоспів. У 1932 році у селі створено машино-тракторну станцію. Лосинівський район, як зазначає ніжинська газета «Нове село» від 1 січня 1930 року, відзначений як позаказовий район масової колективізації.

Головним завданням колгоспів стало виконання планів хлібозаготівлі. Судячи з публікацій газети «Червона Носівщина», район виконав цей план на 20,8%. Районний комітет партії приймає рішення прислати у кожне село своїх уповноважених – це радянські й партійні працівники, керівники і спеціалісти промислових підприємств районного центру. Вони були наділені не лише контрольними, а й адміністративними функціями – втручатися у роботу керівників господарств, виносити рішення про покарання. У Лосинівку було відкомандировано Курочкіна. Головне завдання уповноважених – забезпечення виконання планів хлібозаготівель. Тому тиск на колгоспи посилюється.

Не всі керівники господарств були бездумними виконавцями. Наприклад, голова колгоспу Ю. Яременко в присутності уповноваженого Носівського районного виконавчого комітету заявив: «У колгоспі хліба немає, йдіть, забирайте самі, і, якщо візьмете, весь колгосп розбіжиться».

1 лютого 1933 року президія Носівського райвиконкому ухвалила постанову, у якій звинуватила селян району у «опортуністичних настроях» та злісному невиконанні плану хлібозаготівель. Лосинівська сільська рада план виконала лише на 84%. «Головам колгоспів і сільських рад винести попередження: в разі ближчими днями не буде завершена хлібозаготівля, – справи на них будуть передані до суду за зрив хлібозаготівель». Проте уже восени, задля виконання плану хлібозаготівель, починається подвійний обхід селянських господарств Лосинівки.

Мешканці Лосинівки у своїх спогадах з ненавистю згадували діяльність «буксирних бригад», так званих «ударників». Їхнім завданням було здійснення реєстрації наявних у селян істивних припасів. Ніна Касьян у своїй розповіді характеризує «ударників» як людей, наділених повноваженнями, але позбавлених совісті, здорового глузду, співчуття, співпереживання. Вони забирали з господарств селян продукти, речі, розбивали посуд, всіляко принижували односельців.

Моя бабуся Гавриш Ольга Гордіївна розповідала: «Коли до нас знову прийшов уповноважений з учителем забирати продукти, то забирати уже не було чого. Тоді уповноважений сказав учителю: «Лізь на

гору». Той саме курих цигарку і відмовився. А сам, ще не встиг докурити одну цигарку, а уже нову крутить. Бачить уповноважений, що нічого не вийде, – поліз сам на горище. Знайшов там корзину з квасолею. Коли спускався з гори – випустив корзину з рук, і квасоля розкотилася по сінях. Батько стиснув кулаки, кинувся до того чоловіка й каже: «Я в громадянську воював, ногу втратив, мої баби по квасоліні збирали, а ти розсилав». А уповноважений відповів: «Мовчи, бо й скриню заберем». То ми по дві сорочки одягали, одяг ховали – боялися. Без хліба залишилися, то боялися, що й без одягу залишимося. Всякого могло бути». Бабуся розповідала, що найстрашніший її спогад про Голодомор датується 1933-м роком: 15-річна дівчина стала свідком того, як у щойно викопану яму для спільного поховання померлих вкидали ще живу людину з інвалідністю. Чоловік був ослаблений голодом і благав не позбавляти життя, проте його ніхто не послухав. «Могили засипали землею. А я всю ніч не спала, плакала, не могла заспокоїтися. Мати навіть водила мене до ворожки».

Секретар Носівського райкому партії Широкий доповідав обласному комітету партії у Чернігів: «4 лютого в с. Ганнівці скопилось біля 18 підвод – це колгоспники і одноосібники с. Лосинівка виїхали купувати кормового буряка для харчування. ...В селі Лосинівка померло 70 душ».

У зв'язку з погіршенням продовольчої ситуації у Носівському районі було введено посаду спеціального уповноваженого, у обов'язки якого входило вивчати продовольче питання. Оглядом було охоплено 10 сіл, зокрема й Лосинівку. У доповідній записці, датованій квітнем 1933 року, зазначається, що у цих селах панує голод, почастишали випадки голодних смертей. Зростає кількість голодуючих. «У селі Лосинівка зафіксовано випадок поховання померлого в будинку, оскільки сусіди хоронити відмовилися, а сім'я вже настільки виснажена, що не в змозі віднести померлого на кладовище». До 9 квітня 1933 року комісія нарахувала у восьми перевірених селах 3960 голодуючих. У Лосинівці їх найбільше – 563 осіб. У звіті зазначалося, що у всіх селах діти ослаблені, не мають змоги ходити у школу, на уроках плачуть, просять хліба. Фіксується також зростання незадоволення мешканцями села своїм становищем, винуватцем називають радянську владу.

У розпал Голодомору влада знайшла ще одного ворога виконання плану хлібозаготівель – домашні ступи та жорна. Тому постановою Чернігівського об-

ласного бюро КП(б)У «Про план хлібопостачання на квітень 1933 року» передбачалося «посилити боротьбу з тайним помолом». Щоб приховати жорна чи ступи, селяни часто вдавалися до хитрощів. «Зерно мололи у погребі. Від жорен ішов характерний звук. Я вартувала на вулиці, чи не йде хто з «ударників», щоб попередити своїх. Інакше вони почують звук і жорна розіб'ють», – згадувала Н.Касьян.

Відомі у Лосинівці й випадки людодства та труподства. Можемо констатувати, що Голодомор став величезним випробуванням моральності українського суспільства, похитнув основи сімейного ладу, порушив одвічний зв'язок «мати – дитина».

Відомості про справжнє число жертв голодної смерті у Лосинівці відсутні. Мартиролог, вміщений у «Національній книзі пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні. Чернігівська область» називає імена 54 осіб, мешканців села, які померли від голоду у 1932-1933 роках. Проте список цей далеко не повний. І справжню кількість жертв уже встановити неможливо. До того ж, у колишньому Носівському районі до наших днів не дійшло жодного такого джерела як запис про смерть у 1932-1933 роках. «Точного обліку сільрада не веде, оскільки останнім часом точна реєстрація в РАЦСі відсутня, бо сім'я найчастіше не заявляє в сільраду про смерть члена сім'ї». У 1936 році книги реєстрації смертей було вилучено із села.

Голодомор 1932-1933 років у Лосинівці став наслідком політики влади, спрямованої на вилучення істивних запасів як у колгоспах, так і в особистих господарствах селян. Усні свідчення мешканців села дають уявлення про картину голоду.

Але навіть у нелюдських умовах знаходилися ті, хто робив майже неймовірне – допомагав тим, хто голодує. Це були не лише батьки, які віддавали останнє дітям, щоб продовжити їхнє життя. Були небайдужі люди. Вони не втратили людської гідності, допомагали односельчанам. Не всі керівники колгоспів, бригадири, голови сільських рад, директори підприємств, шкіл були бездумними виконавцями наказів центральної влади. Саме вони робили все можливе й неможливе для порятунку людей, хоч розуміли, що за це можуть поплатитися своєю волею і навіть життям. Їхні дії можна порівняти з подвигом – подвигом в ім'я життя.

І воно – це життя – продовжується. Ми – нащадки тих, хто вижив у круговерті голодоморних років. І допомогли в цьому одвічна народна взаємодопомога, небайдужість до людського горя.

І насамкінець хотілося б процитувати слова Ліни Костенко: «Ніхто з нас, нині живущих, не може нести відповідальність за давні неспокутувані гріхи. Але кожен з нас зобов'язаний їх не повторити і не примножити».

Ніна АВРАМЕНКО,

вчитель історії Лосинівського ЗЗСО

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Борщ М. Голод – як інструмент покори і страху. Ніжинський вісник. 2019. №49. 29 листопада.
2. Голодомор на Чернігівщині 1932–1933 рр. мовою документів: Тематичний перелік /Упорядн.: Л.П. Коноваленко, А.В. Морозова, Н.М. Полетун. Ред. А.І. Неділя. [Державний архів Чернігівської області]. Чернігів: КП «Видавництво «Чернігівські обереги». 2003. 72 с.
3. Демченко Т. П. Колективізація та Голодомор 1932–1933 років на Чернігівщині: Навч. посібник. Чернігів: БАТ «РВК «Деснянська правда». 2007. 72 ст.
4. Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні. Чернігівська область /Український інститут національної пам'яті, Чернігівська обласна державна адміністрація, Чернігівська обласна рада; Редколегія: В.М. Хоменко (голова редколегії) та ін. Чернігів: Деснянська правда, 2008. 1060 с.
5. Настрої та поведінка населення Чернігівщини в умовах сталінської революції «згори». 1928–1938. Чернігів: Видавець Лозовий В. М. 2012. 464 с.
6. Сивина лосинівських курганів. Ніжинський вісник. 2008. №31.С. 3.
7. Тимошик М. Село. У 2-х т. Т. 2. Трудний шлях відмосковлення. – К.: Ярославів вал. 2017. 580 ст.
8. Особистий архів автора.

Піснний спогід, як свято для душі

Піснями солов'я всміхається Лосинівка моя...

Недільний ранок 08 серпня у Лосинівці видався прохолодним. Вітряним. Всі інші його прикмети не встигли помітити: мчав щодуху велосипедом на роботу. На те була причина. В центральному сквері розпочато підготовку до Дня селища. Тому бажання не підвести організаторів брало верх над усіма іншими.

Мої колеги виявилися на місці. Дружно беремося за роботу. Поставили палатку, розмістили в ній експонати, підготували столи для проведення майстер-класів, створили фотозону в українському етнографічному стилі. Колектив центру дитячої та юнацької творчості з поставленими перед ним завданнями упорався.

День селища проходив серед пишного буяння природи, яка вабила око не тільки своєю красою, а й стала надійним порятунком від палючого сонця, що вже заявляло про себе.

Дивувало небо. На ньому не побачив жодної хмаринки. Цей блакитний океан своїм куполом схилився над сквером, здавалось, пригортав і його, і той люд, що тут вже перебував, в легенькі обійми.

Вітер стихав, ніби заплутався в кронах лип та каштанів. Горіли багаттям кетяги горобини. Повітря стало тихим, запашним. Здавалось, не тіло, а сама душа ним задихала. Рай. Тихий рай. Нічого зайвого, нічого суєтного.

Та досить лірики. Час братися за справу. А вона не така і проста. Бо описати такого масштабу дійство - затія не з легких. Хоча вже встиг переконатися - захід вартий словесних фарб і творчого натхнення.

Піснями солов'я всміхається Лосинівка моя...Стенд з таким ліричним змістом додавав дійству урочистості, вносив і свої фарби і відтінки у святковий настрій.

Почну з гостей. На Дні селища в Лосинівці були присутні - Григорій Ковтун - голова Ніжинської РДА, Володимир Бузина - голова Макіївської ТГ, Микола Чуприна - керівник сальненського СТОВ «РІД».

Урочисту промову виголосив селищний голова Анатолій Стрілець. Її подаю без скорочень.

- Сьогодні у Лосинівці свято, - сказав очільник громади, - День селища. Відкладіть у сторону свої клопоти і проблеми. Відпочиньте. Послухайте чудову українську пісню, оцініть роботи наших умільців. Зробіть знімки на пам'ять.

Наша молодь! На вас теж сьогодні чекає насичена програма - спортивна і пізнавальна. Перевірте в них свої сили та інтелект.

Наша ж мета, як організаторів, подарувати вам, шановні друзі, хороший настрій і незабутні враження.

День селища цього року у нас особливий. Він співпав з двома ювілейними датами: 30-річчям Незалежності України і 410-річчям першої згадки про Лосинівку.

У зв'язку з цим, нам є чим пишатися і чим похвалитися.

Лосинівка має древню історію. Її коріння у минулих тисячоліттях. Ще в період Скіфської держави, а пізніше і Київської Русі тут вирувало господарське життя.

У 17 столітті наші землі були під владою польської шляхти, а у 18 столітті - стали вотчиною Києво-Печерської лаври.

Так склалося історично, що у 19 столітті Лосинівка не знала кріпацтва. Тут проживали славні хлібороби, які

своєю працею створювали матеріальні блага, а заодно і виробляли духовність, звичаї і традиції Лосинівки.

У 2 половині 19 століття Лосинівка вже містечко. Стільки всьляких історичних подій відбулося на нашій лосинівській землі. Були вони і драматичні, і трагічні. Та не зникла Лосинівка з карти України. Навпаки, у водовороті тих подій міцніла, розвивалася, доводячи право на своє існування.

Ці факти з історії нам потрібно знати. Бо в них наш патріотизм, любов до рідної землі.

Лосинівка має велику духовну спадщину. Вона у людях праці, які своїми мозолястими руками підносили селище до небачених висот. Тут жили і працювали заслужені діячі різних галузей господарства та сфер діяльності. Серед них - Іван Федорович Мороз, Василь Григорович Ілляшенко, Марфа Іванівна Верьовка, Степан Гурійович Верьовка, Андрій Павлович Зубок. Ще й нині у життєвому строю Заслужений діяч мистецтв України Микола Сергійович Гудименко. У травні цього року Миколі Сергійовичу виповнилося 80 років. Його аматорська діяльність на Лосинівській сцені - унікальний епізод із культурного життя селища. Щастя і здоров'я вам, наш дорогий односельчанин.

Славна Лосинівка і земляками. Одні з них відійшли у вічність, інші живі-здорові. Але всі вони - науковці, лікарі, вчителі, військові, будівельники, державні службовці - наші. З Лосинівського роду-племени. Ми їх знаємо, пам'ятаємо і пишаємося ними. Вони - наша слава і гордість.

У 2016 році утворена Лосинівська громада. Її центром стала сама Лосинівка. Для нас це почесно і відповідально водночас. Адже на нас рівняються інші. Ми повинні задавати темп в всьому - у благоустрої, культурі, освіті. Новаціях і добрих починаннях.

День села - це і вітання.

У цей святковий день хочу привітати наших чорнобильців. Велика вдячність їм за врятовану Україну від атомного монстра.

Моя велика подяка колишнім воїнам АТО, які відстоювали незалежність і суверенітет України на Сході України у боротьбі із північним сусідом-агресором.

Зичу міцного здоров'я ветерану війни і праці Ніні Дмитрівні Петрик.

Моя подяка усім вам, мої односельці, за ваші працюючі руки, за недоспані ночі, за уміння виживати у найскладніших умовах життя. Пам'ятайте: я разом з вами. У радості і в горі. Не забувайте: ваші проблеми - мої проблеми. Стрілець завжди поряд з тими, хто потребує допомоги, підтримки, поради, доброго слова.

Шановні односельці! Ми всі любимо свою Лосинівку. Нам не байдужа її доля. Розумію, кожен з вас хоче бачити рідну землю квітучою і самодостатньою. Але хотіння мало. Попереду у нас важка праця у новому форматі - громадському. Нам робити нашу громаду, її сучасне обличчя. Спільними зусиллями. Хочу, щоб ці слова почувли всі лосинівчани. Саме зараз. У цей відповідальний для усіх нас час.

Шановні односельці! У наших руках наша доля. І так хочеться, щоб наші нащадки років так через 50-100,

оцінюючи наші діяння, зробили висновок: вони зуміли подолати виклики часу і стали переможцями! Хай так і буде.

Відбулося нагородження лосинівчан. З рук селищного голови цінні подарунки одержали: ветеран війни і праці Ніна Петрик, наймолодші жителі Лосинівки - Артем Литовченко та Анна Алтаєва, подружжя Талалаївських - Григорій Микитович і Катерина Миколаївна, які щойно відсвяткували «золоте весілля». Дипломом II ст. нагороджено учня 11 класу, переможця III етапу захисту конкурсних робіт МАН Дмитра Руденка. Грамоти та подяки одержали також: народний аматорський ансамбль «Душі криниця» (худ. кер. Василь Боровик), Сніжана Сороколіт, медсестра

Лосинівської амбулаторії, Валентина Донець, вихователька дитсадка, Людмила Бойко, завідувачка аптечним пунктом, Іван Боровик, фельдшер ветеринарної медицини, Володимир Сонець, підприємець, Григорій Яременко, учитель, Станіслав Овраменко, голова молодіжної ради, Надія Сердюк, член виконкому, Анатолій Гавриш, майстер спорту з пауерліфтингу, Володимир Побрусило, працівник комунального підприємства «Промінь», Юрій та Ірина Костюченки, пасічники, Валерій Гавриляко, працівник Будинку культури, Валентина Гавриляко, директор Будинку культури, Тетяна Мельник, начальник відділу культури та туризму, колектив Будинку культури.

Далі ініціативу в свої руки взяла художня самодіяльність. Звучить пісня про Лосинівку (її автор - наша землячка, заслужена діячка мистецтв України Наталія Багмут) у виконанні аматорів сцени Валентини Гавриляко, Світлани Ващенко, Яни Реки, Віри Боровик, Тетяни Мельникової.

З почуття пристрасного запалу, піднесеності, натхнення читає свій вірш про Лосинівку Наталія Стрілець. Здається, до кожного слова пафосної поезії прислухалися пташки і дерева, квіти і небо.

Юні школярки в українських костюмах роздають лосинівчанам, що зібралися, скибочки короваю. Це сприймається емоційно, зворушливо! Стільки дум і почуттів викликає! Адже хліб - для всіх нас святість. Він, як каже народ, усьому голова. Поєднує у собі долі людей, їхню працю, дає змогу жити, творити завтрашній день, вселяє віру у щасливе майбутнє.

Танок з рушниками і вінками демонструють учасники хореографічного колективу «Мрія». І ця композиція також зворушує. Рушник пройшов крізь віки, він і нині невід'ємна частка нашого побуту. Родова реліквія. Символ чистих почуттів, глибини безмежної материнської любові до дітей, любові до всіх, хто не черстве душею.

(Закінчення на 8 стор.)

Пріємний спогад, як свято для душі

Піснями солов'я всміхається Лосинівка моя...

(Закінчення. Початок на 7 стор.)

Додає запалу виступ народного аматорського молодіжного колективу «Калинонька з перцем». А гра на сопілці Василя Мельникова просто заворожувала.

Відчуваю: треба угамувати спрагу. Іду до парку. Впродовж дороги кипить торгівля. Виставили на продаж мед пасічники – подружжя Юрій та Ірина Костюченки, Валентина Зубок. Медовими винами та питним медом пригощають усіх бажаючих Олексій Смілік з Великої Дороги та Сергій Марківський з Ніжина. Можна поласувати варениками Олександри Ременюк, шашликами від Петра Співака. Сахарну вату для дітлашні виготовляла Наташа Клінчик.

У самому ж парку виникло ціле торгівельне містечко. Із всім необхідним для того, щоб святкуючий розслабився, насолодився щирою розмовою, а то й пісню заспівав. Можна сольо, можна й компанією. Воно так і було. У відпочиваючих тут одразу ж сформувалася своя концертна програма, з'явилися і свої виконавці. Їх голоси згодом почали розноситися довкіл і лише коли сонце торкнулося нижнім краєм горизонту, і на парк опустилися вечірні сутінки – пісні і галас почав поволі ущухати.

Знову повертаюся до містечка майстрів. Центр дитячої та юнацької творчості представляли вишивки методиста Ірини Борщ, вироби декору керівників гуртків Наталії Євченко, Світлани Олійник, Лідії Четверик. Захоплюючими стали для дітлашні і навіть дорослих майстер-класи з тістоластики, паперопластики, соломоплетіння. Була нагода для охочих сісти за стіл, взяти підготовлений матеріал і спробувати себе у декоративній творчості. Під орудою досвідчених майстрів, які і пояснять, і практично продемонструють техніку виконання роботи.

Полюбувалися глядачі і виробами з дерева місцевого майстра Григорія Петрика. А особливо приковував увагу декоративний вітряк. Дивлячись на нього, і я згадав показовий факт: на початку 20 ст. у Лосинівці було аж 122 вітряків. Тепер від них, як говорять, і слід прохолов. А тоді вони могутньо крутили своїми крилами, формуючи архітектурне обличчя містечка Лосинівка.

Поряд з Центром розташувався наш земляк – науковець з Ніжина Віктор Литовченко. На його столику символіка Лосинівки, краєзнавчі праці про неї. Віктор Петрович не один рік з головою занурений у вивчення історії селища, має друковані книги про неї. Остання, 2020 року видання, – «Прізвища Лосинівки». Запитую дослідника:

– Яких прізвищ лосинівчан початку 20 століттязустрічається найбільше?

Одразу ж і відповідає:

– Петриків. Їх нарахував аж 140. Потім ідуть Лаврінці, Постолі.

Не встиг переварити цю інформацію, як хтось легенько хлопає мене по плечу.

Обертаюся – Славик Глиняний! Мій інструктор і побратим по зборах резервістів. Тепло вітаємося. Виявляється, на День селища наших інструкторів прибула ціла група – Саша Максимець, Юра Ісаєнко, Богдан Гула, Наташа Нос. І кожен з цікавою програмою. Саша Максимець, наприклад, за освітою історик. Його неабияке захоплення – археологічні розкопки. Ними він живе і дише. А ще своїми руками виготовляє зброю русичів. Вірніше, їх копії. Місяцями триває ця робота. Іноді й до інших майстрів приходиться звертатися по допомогу. Але це не лякає. Не викликає незручностей. Захоплення бере верх. А результати роботи радують. На столі, де Саша за господаря, копії давньоруської зброї і обладунків русичів – кольчуга, меч, бойова сокира, спис, щит. Навіть зброя кочових народів, половців зокрема. До всього цього можна не тільки доторкнутися, взяти до рук, а й приміряти на собі. До прикладу, кольчугу, щоб краще відчувати дух русичів. Скористався нагодою і я. І таки відчув. Правда не дух, а скоріше вагу обладунку. Шолом на голові теж тягар. А оглушливий удар по ньому мечем з усього розмаху... (Ледь голова в плечі не заховалася). Це вже не на рахунок задоволення. Проте переконався: шолом міцний, а отже,

надійний. Давньоруські експонати цікавили не тільки мене. Охочих приміряти їх, а потім в них і сфотографуватися на пам'ять, виявилось багато. Навіть жінок.

Потримати в руках автомат, гранатомет, пістолет. Позмагатися у спортивних палочних боях, стрільбі з лука в цей день теж дозволялося.

На хвилинку відволічусь від розповіді. Мій шлях до фотозон. Їх дві. Одна сучасна, з кольоровими повітряними кульками та логотипом: «Я – Лосинівка», інша – в етнографічному стилі. У двох зонах роблю знімки на пам'ять. Буде що згадати.

Моя реакція вже на дитячий сміх-щебення. Діти задіяні в цікавому аніматорі. Підтримуючи різнобарвне полотно, намагаються підкидати вгору чудо-кулю. Вона здійснюється все вище й вище. А на дитячих обличчях стільки радості! Стільки захоплення! Аквагрим виявився теж до вподоби малюкам.

Переглянув я і роботи юних художниць – Поліни Прокопенко і Альони Качур. Кольорові малюнки школярів сигналізували мені про їх емоційний настрій в момент творчого пориву. Юні обдарування не тільки дивляться на світ відкритими очима, а й бачать його у всіх барвах і відтінках.

Завітав я і на туристичні змагання, був також присутнім на молодіжному квесті «Чи знаєш ти Лосинівку». І скрізь бачив дитячий азарт, бажання показати себе і обов'язково – перемоги!

Не пересилив азарту – взяв участь у безпрограшній лотереї і виграв... Щоб ви думали? Виграв. Радувався виграшу, бо вже стільки разів задавався ціллію її придбати і увесь час цю затію відкладав у довгий ящик.

Оголошуються результати спортивних змагань. З міні-футболу, арм-реслінгу, тенісу. Медалі переможців з рук селищного голови лягли на груди Сергія Руденка, Олексія Петрика, Євгена Яременка, Владислава Руденка.

Свято продовжилось і у вечірній час. Цікаву концертну програму підготували для лосинівчан гості з міста Бахмача. Якраз в цей час почався феєрверк. Нічне небо запало різнокольоровими вогнями, і здавалось, що воно перетворилося на суцільний калейдоскоп.

День селища закінчився молодіжною дискотекою за участю MASTER DG.

Повертався з дружиною додому пізно ввечері. На мить наші погляди звернулися до неба – воно було всіяне незліченною кількістю зірок. Серед них проглядався і Чумацький шлях. Раптом спалахнула сліпуча комета – і враз погасла. Але цієї миті вистачило для того, щоб я загадав бажання. У цю ніч, впевнений, не один лосинівчанин, повертаючись зі святкування Дня селища, бачив цю, а може й іншу сяючу вогнем небесну гостю. І так, як і я, встиг загадати своє бажання. Тож хай усі наші бажання, друзі, неодмінно збудуться!

Микола БОРЩ

У Лосинівській громаді працює вчитель-логопед

У вересні 2021 року на базі Лосинівського ЗЗСО для дітлахів громади створили можливість навчатися говорити правильно і красиво.

Вчителі початкових класів та вихователі дошкільнят неодноразово зверталися до керівництва Лосинівської селищної ради із проханням, щоб у громаді з'явився логопед для діток – оскільки часто вони мають труднощі у вимові певних звуків – і це значно ускладнює процес здобування та закріплення навичок читання, усного мовлення, лічби. Раніше батьки, щоб отримати кваліфіковану допомогу, змушені були звертатися до спеціалістів у м. Ніжин. Тож, з метою надання кваліфікованої допомоги дітям, що потребують корекції мови, які навчаються у закладах освіти громади, було створено кабінет вчителя-логопеда. Робота педагога не обмежуватиметься лише одним закладом: протягом тижня будуть проводитися навчально-корекційні заняття із дітьми, що виховуються та навчаються у інших закладах освіти громади, і потребують кваліфікованої допомоги. Вчи-

тель-логопед обстежуватиме дітей, які зараховуватимуться до 1 класу, а також дітей старших і молодших груп закладів дошкільної освіти.

Мова – не лише найважливіше знаряддя спілкування людей, а й могутній засіб набуття знань. Цілком зрозуміло, що без розвинутої мови діти не зможуть здобути міцних і ґрунтовних знань з основ наук, не зможуть гармонійно розвиватися. Від рівня мовного розвитку учнів залежить і успішність їх навчання в школі. Наприклад, недосконалі навички читання призводять до того, що діти мало і неохоче читають, позбавляючи себе одного з найважливіших джерел знань і збагачення словникового запасу. Обмеженість словникового запасу, зокрема слів абстрактного значення, і низька техніка читання перешкоджають дітям зрозуміти прочитане. Через низький розвиток мови учням важко давати логічно обґрунтовані відповіді на запитання, зв'язно й послідовно розповідати зміст прочитаного тощо.

Основне завдання логопеда попере-

дження та виправлення порушень мовлення, підготовка дітей дошкільного віку до навчання в школі та допомога в опануванні шкільної програми. Виявлення та корекція порушень усного та писемного мовлення учнів молодших класів.

Логопедична робота спрямована на:

- індивідуальну роботу з дітьми дошкільного віку;
- обстеження усного та писемного мовлення учнів;
- організацію занять дітям, вчителям та батькам;
- консультативну роботу з батьками та педагогами.

Сторінка логопеда

Вчитель-логопед – Івашина Валентина Миколаївна.
Освіта-вища, магістр логопедії (Київський педагогічний університет ім. М. Драгоманова. Дефектологія. Логопедія.)

Кваліфікаційна категорія – перша.
Стаж роботи – 13 років.
Кабінет вчителя-логопеда знаходиться за адресою: смт. Лосинівка, вул. Бо-

гословська, 4. (Лосинівський ЗЗСО), тел. (04631) 61-4-52.

Графік роботи логопедичного кабінету:

Понеділок 09:00-13:00
Вівторок 09:00-13:00
Середа 09:00-13:00
Четвер 09:00-13:00
П'ятниця 09:00-13:00

І пам'ятаймо про головне, що грамотне, зв'язне усне мовлення – запорука успішного навчання дитини в школі.

**ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ
ЛОСИНІВСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ РАДИ**

**Засновник та видавець
ЛОСИНІВСЬКА СЕЛИЩНА РАДА**

Адреса: 16663 вул. Шевченка, 2, смт. Лосинівка,
Ніжинський район Чернігівська обл.,
тел. (04631)61-2-37

e-mail: losynivskaotg@ukr.net

Розповсюджується безкоштовно.

Матеріали підготували:

Юлія КАЛУТА

Комп'ютерна верстка:

Олена ВІТНОВА

Віддруковано

ТОВ «Форматплюс-П».

Думки авторів можуть не збігатися з поглядами редакції.

За точність викладення фактів відповідає автор.

Редакція має право редагувати та скорочувати матеріали.

Відповідальність за якість несе друкарня.